

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1890 ————— Any XXXVII
BARCELONA 18 DE MARÇ DE 1915

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ————— Atrassats: 20

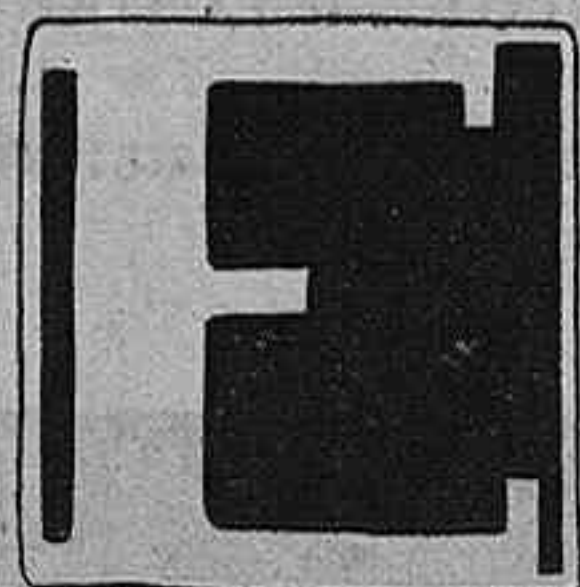

AL FONSD DEL MAR

—Els homes, que vagin menjant peix!... Una Quaresma
o altra haviem de fer la pau.

Post electoral

EN les eleccions s'escolleix, millor dit, se posseeix el dret d'escollir. La Democràcia imposà, ademés, el sufragi per a aconseguir que aquesta tria fós la selecció dels millors, però el bon elector en lloc d'aquilatar les virtuts i les saviduries del candidat, no dubta i desentenent-se d'inquietadores curiositats, elegeix al més inconegut dels candidats.—Qui?—se pregunta.—I se respònd desseguida: «qualsevol». Aquest qualsevol resulta ésser aquell que en la candidatura és més opac. El senyor Serraclara frueix d'un nom indiscutible, absolutament indiscutible. Quan se l'anomena no aixeca cap discrepància, prova de que la reputació del senyor Serraclara és una reputació unànim. I el senyor Serraclara ha estat vençut per un ciutadà humil, obscur, anomenat Figueras.

Anys enrera, una penya de l'Ateneu féu creure a un pobre home buit de seny i monomaniac de vanitats que ell era'l predestinat a dictar la llei a la ciutat. La penya, junt amb altres alegres desvagats, organitzà reunions i banquets, on el pobre home llegia els seus discursos i organitzava el nou partit. Se pensà en llogar un teatre i donar un miting públic i en organitzar centres de barri. La broma acabà perquè el protagonista va veure que no era precisament l'apassionament polític lo que empenyà an aquells homes, prosèlits seus, a portar-lo sempre a coll-i-bè, entre visques udolants. Mes si aquella farsa hagués seguit i el foll megaloman hagués estat presentat candidat, una part del bon poble hauria continuat en els comicis la grotesca ocurrencia. Més, encara. Si en unes eleccions, una colla alegre, enganxés a les cantonades el nom qualsevol d'un ciutadà imaginari, ponderant les seves virtuts en fulles que s'escampessin per la ciutat, ¿qui pot dir que no aconseguiria el triomf, o al menys els sufragis necessaris per a convertir al candidat fantasma en un valor polític?

No són, aquestes, humorístiques divagacions. El senyor Josep Cuadras existia realment? Acàs D. Pere Corominas, careixent de persones prestigioses o no trobant un correligionari amb esperit de sacrifici, no haurà donat un nom sense home, realitzant una fantasia més? I no obstant, el senyor Cuadras ha obtingut 4,000 vots de ciutadans de Barcelona que si llegeixen aquestes ratlles, dubtaràn si efectivament han votat a un candidat metafísic o a un home de carn i ossos...

* *

Però jo sento una misericordiosa afeció per aquests éssers que des de l'anonimat se llencen a les glories cíviques. Vençuts o vencedors, les eleccions constitueixen per a ells el moment culminant de les seves vides. Reintegrats a les seves llars, astorades de lo que guardaren, repetirien, si els sabessin els versos d'Alfred de Vigny:

*J'ai fait illustre un nom qu'on m'a trasmis sans gloire.
Qu'il soit ancien, qu'importe? il n'aura de memorie
Que du jour seulement que mon front l'a porté.*

Tota una geneologia de bons menestrals esdevé gloriosa per aqueix dia electoral en que'l darrer descendent ostenta el nom familiar per diaris i parets. Després el temps passa, més en els calaixos domèstics, grogues i estripades, les fulles segueixen recordant les jornades memorables. I el candidat anònim explica als fills, orgullosos del pare: «Quan me vaig presentar per diputat provincial...»

* *

Trobo a un antic radical, desenganyat. Tot per a ell és deshonor i ficció, i quan parla de'n Pi i Margall ho fa com si es tractés d'una seva xicotà morta.

—Jo he cregut amb en Lerroux com si fós una estimada. Jo he estat amb ell des de que's va aixecar damunt les pedres de Montjuic. Ell era la redempció...

—I ara?

—Ara he votat la candidatura maurista, com abans havia votat an en Queraltó.

He comprès els 10.000 vots del doctor Queraltó; m'he explicat els 3.000 dels mauristes. La candidatura maurista, com la del doctor Queraltó—per mi estimat—era la candidatura dels desesperats.

* *

La Tribuna anuncia el ressorgiment del partit lliberal. El caciquisme ressucita i en Lerroux conten que ha ordenat se toqui a somatent...

Es el retorn de les coses. Un dia en Nietzsche se deturà corprès en les seves meditacions. Acabava de descobrir una llei eterna i amarguíssima: la llei de la tornada de les coses. Nietzsche augurà an en Grañé...

Misteris insondables de l'Atzar! Pensar, senyor, que en Grañé ha vingut al món per a complir les profecies!

PARADOX

Sant Josep neutral

El patriarca Josep és el sant més neutral que hi hà en el calendari. Es sant de pau, de tranquil·litat i de bons aliments. An ell deixeu-lo disfrutar amb els matons de monja i amb la crema cremada, i no li vingueu amb bèl·liques actituds.

Qualsevol diria que, davant dels europeus aconteixements, la seva vara florida s'ha d'haver tornat una vara de freixa o un fusell maüser... Doncs, no; al bon Josep totes li ponen com en els temps de pau. La seva festa, gloriosa com cal a un gloriosíssim patró, és un veritable armistici molt més efectiu i molt més poderós que'l de Nadal sol·licitat pel Sant Pare.

No parlem de la línia de foc en el diferents fronts de la guerra; allí no valen ni sants ni diables per a apaivagar les batuces; però fóra d'aquells indrets, més amunt o més avall de la ratlla tràgica, en les terres neutrals i en les bel·ligerants, Sant Josep, fent bracet amb la Primavera,

s'hi passeja triomfal escampant esguards de pau i somrisos de joia.

En els països neutres, com el nostre, la diada de Sant Josep no pot ésser més esplendorosament mansa: els Peps i les Pepes, els *Pepitos* i les *Pepites*, francòfils i germanòfils, ramblegen la roba bona, amb delícia burgesa, sense altra il·lusió que la missa de dotze i sens altre amor que'ls dolços del carrer d'en Petritxol.

En els països en guerra, la cosa ja varia poc o molt. En els països en guerra, además de escampar alegries, amor a les lleminadures i fè religiosa, el bon Sant Josep hi té una feina més important i més delicada, una santa missió de molta més responsabilitat: la de protegir als casats que són a les trinxeres, vigilant a les dones dels hèroes, perque, en la llarga ausencia no'ls la fregeixin amb els *embusqués*.

I això, per part del gloriosíssim patriarca, vol una tàctica tant difícil com la d'en Joffre, i una neutralitat tant estricta com la d'en Dato, sinó més.

PUM

MATER DOLOROSA

El senyor.—I coneix vostè res més trist que un matrimoni sense fills?
La mamà.—Sí, senyor!... Filles sense matrimoni.

La Comissió

Va arribar el dijous, amb l'express de Madrid.

A l'estació l'esperava lo bò i millor de Barcelona. El governador civil, el secretari del governador civil, el quefe del cós mèdic municipal, el comandant de la Guardia urbana, un oficial del *cuerpo*, urbans rasos, municipals, agents de policia, burgesos, *aldeanos* i *aldeanas*... No hi havia cavalleria i artilleria, però no s'atribueixi això a la falta de desig, sinó a altres consideracions, estretament relacionades amb la neutralitat i l'estat actual d'Europa.

Al veure aquella brillant concorrencia, els senyors de la Comissió varen quedar-se pasmats.

—Per qui ens hauràn pres?—es deien en vèu baixa.—
¿Si es figuraràn que som uns embaixadors del Govern que'ls venim a portar l'aprobació de les zones franques?

En això, ressonà un crit:

—¡Visca el doctor Ramón i Cajal!

Un dels comissionats va adelantar-se:

—Dispensin!... El senyor Ramón i Cajal no ve. Sorpresa general.

—Ah, no? Perquè? Que no està bò?

—Boníssim, gracies a Déu, però està molt ocupat i en representació seva ens ha enviat a nosaltres.

I, com els comissionats llegissin en el semblant de la concorrencia el dubte de si ells sabrien fer lo que de'n Ramón i

Cajal esperava la ciutat, varen cuitar a aclarir les coses.
—Estiguin tranquils, que tot anirà com una seda. El mestre ens ha donat les degudes instruccions, i cap temor han d'abrigar de que la nostra missió resulti fallida.

A la fonda de les Quatre Nacions, els comissionats, que són dos i molt aixerits, varen acabar d'explicar-se.

—Vostès—van dir a les persones que'ls escoltaven—ens ensenyaràn on són les aigües que s'han d'analitzar; nosaltres en pendrem unes quantes mostres, les portarem a Madrid... i a son degut temps els manifestarem lo que hem tingut l'honor de trobar-hi.

—Ah! De manera que no les analitzen aquí?

—No, senyors. Aquestes coses, per a que surtin bé, han de fer-se en una atmòsfera serena i desapassionada.

Es inútil dir el desencant que aquesta inesperada sortida ha causat a Barcelona.

Volíem sortir de dubtes, sometent a uns savis tercers la discordia que entre els savis del Laboratori i els de la Comissió sanitaria havia sorgit, i ens trobem amb que ara és precisament quan els dubtes comencen.

Nosaltres preguntavem:—Les aigües que bebem ¿són o no són perilloses?

I al anunciar-se'ns la vinguda dels savis de Madrid, vam entendre que se'ns responia:—Aquests els ho diràn.

Doncs, a judicar per les senyes, estavem equivocats. Els savis de Madrid no'ns diràn res. O, si'ns diuen, ens ho donaràn embolicat amb un dictamen de tal naturalesa, que'ns quedarem tan a les fosques com abans de consultar-los.

Un d'ells, segons un diari, ha fet ja certes declaracions que n'hi hà per llogar-hi cadires.

—El trobar a l'aigua el microbi d'Eberth—ha dit—no té l'importancia que molts se creuen... Quasi en totes les aigües hi és, aquest microbi, i no per això deixen de ésser pures i perfectament potables.

I, per acabar ho d'aclarir, consolidant la fè que poguem tenir en els anàlisis que van a fer-se, ha afegit:

—En poquíssim temps pot infectar-se una aigua i desinfectar-se, de manera que al fer dos anàlisis de l'aigua d'una mateixa font, si és recullit el líquid en hores diferents, pot un analitzador trobar-hi el microbi i l'altre no trobar-lo.

De lo qual, deixant apart els *distingos* i tota la fulle-raca, se'n dedueix:

Que els anàlisis no serveixen per res absolutament. Que tant se val que a l'aigua s'hi trobi el microbi d'Eberth com que no s'hi trobi.

Que és probable que aquí tot-hom tingui raó.

Que també és possible que no'n tingui ningú.

I que per aquest viatge, no's necessitaven alforges, ni comissions, ni tècnics que fessin 712 kilòmetres de camí per a venir aquí, total, a buscar un parell de cantis de aigua.

MATÍAS BONAFÉ

TEATRO IMPERIO

Raquel Meller

Tórtola Valencia

Raquel Meller
Tórtola Valencia

—Diu que balla tant bé aquesta Tórtola...
—Deixa-la estar. El menjar de caça no't convé, ara, a la primavera.

El boig

Amb la nostra ànima de pagès mireu les coses de la ciutat i ens quedem meravellats a cada instant de les coses que en ella ocorren. Avui hem descobert al cavaller boig dels moderns temps.

El nou cavaller boig no va montat sobre una bestia viva i trotadora; tampoc fa anar amb els peus els pedals d'una bicicleta; no, gasta moto i corre per aquests móns de Déu deixant anar pets com una guineu prudenta.

Acostuma a ésser jove. Al dematí s'aixeca, busca el trasto i li fa menjar oli; després li salta a sobre i la bestia de acer amb rodes en comptes de potes, comença a respirar: pam! pam! pam!... puf!

S'ha parat.

Tornem-hi, muguem els cilindres, engreixem les rodes, per fi! Pam! pam! pam!... rrrrr!...

Ja està! S'ha desbocat la màquina i sobre d'ella, plé d'urc corre el cavaller boig.

Va per aquests carrer éssent l'espant de velles i criatures; no hi ha distàncies per a ell: corre, corre, com un gat esverat, sense punt de repòs.

La ciutat li vé estreta i es llença al camí reial.

Un cop allí, esquiva els carros mandrosos, fent elegants esses, que serien la enveja d'un borrarxo, els deixa detràs i, aviat, molt aviat, el boig i el seu cavall se troben en plena carretera. Es una d'aquestes carreteres nostres que extenen la cinta blanca de sa pols, entre el mar blau i els boscos de pins verds i cantadors.

Al lluny se veu un automòbil, aquest dragó fort i poderós dels temps moderns. El nostre hèroe tracta de aconseguir-lo; és en và; per molt que corri l'auto pesat vola. L'home s'indigna, apreta tant com pot la màquina fadigada, menaça al monstre amb els punys. Lladre! Segurament, portes dintre del ventre an alguna princesa segrestada.

Quasi ja el té. Ara veuràn lo que pot el meu animaló.

De sobte un roc, un sot, qualsevol cosa, i la bestia cau i el boig fa una tamborella en l'aire.

Després el recullen i el porten a un hostal on li curen les nafres amb esperit de vi. Cap al tart torna a ciutat tot ranco i estirant a la bestia per les orelles.

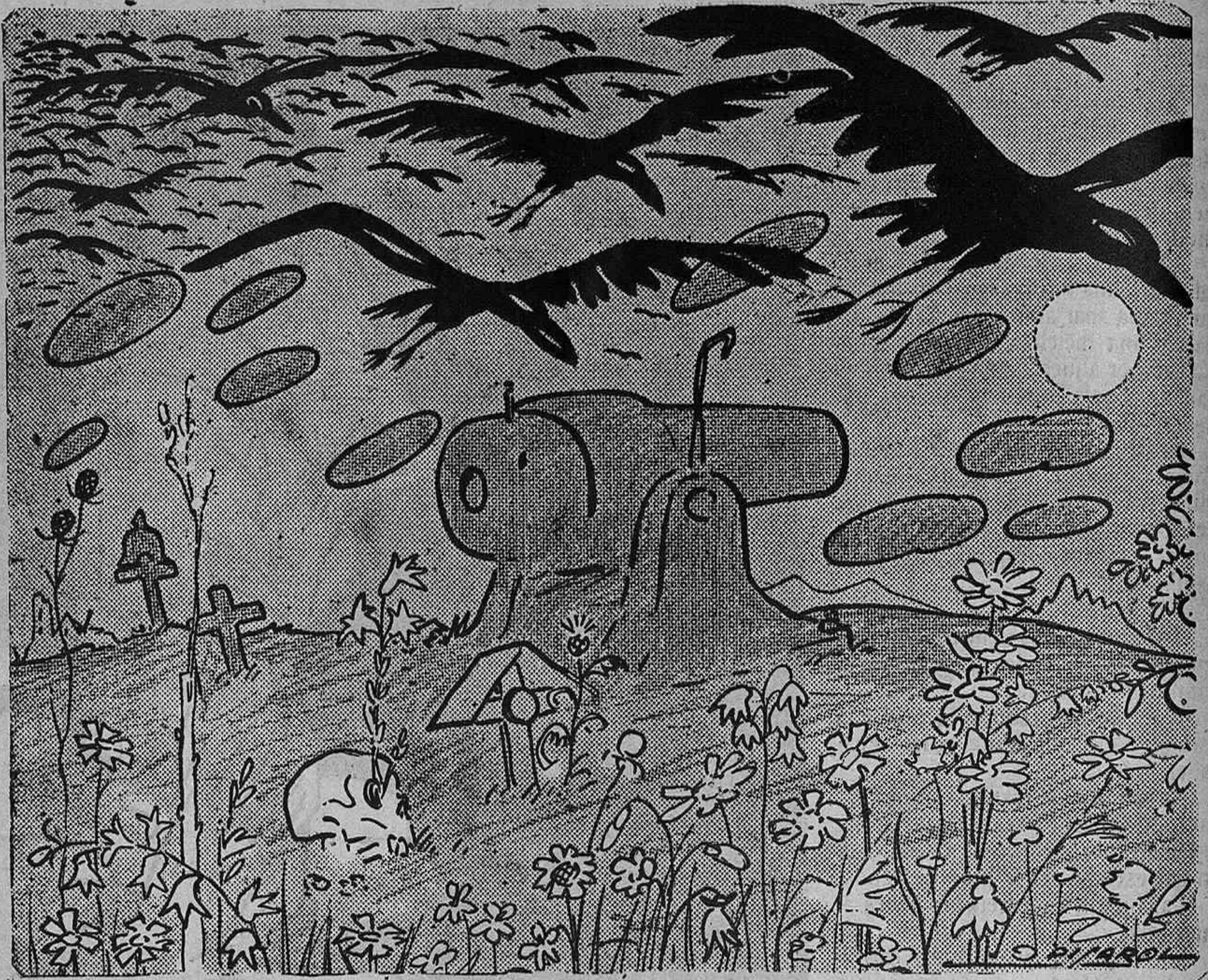
EL POBRE WAGNER

—Tant metall que vareig posar a la meva musica, i pensar que ara el metall és contrabando de guerra.

Els que baden

Si el senyor Boladeres no hagués perdut el temps en la defensa de les indispensables canyerries de ciment armat, i el senyor Muntaniola no s'hagués dedicat tant a la fabricació de *sultos* de «comptaduria», en els quals s'explica al públic que ell se cuida de tot, i entén en tot i tot

ELS NUNCIS DE LA PRIMAVERA

Les aurenetes d'aquest any

ho fa bé, no's veurien, a bon segur, l'un i l'altre, en el tristíssim cas en que ara es veuen.

Un dia van a la Casa Gran els comerciants de fruita, i, justament empipats, diuen a l'alcalde:

—Don Guillem, al cap-d'avall som. El moll d'Espanya està convertit en un mercat de taronges que entren a la ciutat sense pagar els 60 cèntims per cada centenar que, com a dret de consums, paguem nosaltres, i això no podem tolerar-ho. O vostè talla en sèc aquest abús, o per la nostra part ens negarem també a satisfer l'impost.

L'alcalde es queda de pedra—o de ciment armat, que encara és més propi—i exclama, amb la major bona fè:

—Dexin-ho per mil... No la sabia aquestal...

No la sabia! I a la quenta el senyor Muntañola, amb tot i ocupar el càrrec de president de la Comissió de Consums, n'estava tan dejú com el senyor Boladeres.

¿Volen badada més grossa?...

—Perque hi hà que dir-ho, cavallers; això que'ls venedors de fruita acaben de denunciar, fóra dels Muntañola i Boladeres, ho sabia tot Barcelona.

Sí, senyors. Que al moll d'Espanya hi hà un mercat permanent de taronges, llimones i cebes, no és cosa de ahir. Ja fa dies, setmanes, mesos, anys que dural...

I, vegin si és curiós: ni l'alcalde ni el president de la Comissió de Consums en tenia la menor noticia.

*«Todo Madrid lo sabía,
todo Madrid, menos... ellos.»*

Per això, ben mirat, pot-ser no hi hà motiu per estranyar-se'n.

El senyor Boladeres viu tant amoinat amb l'imbroglío de les canalitzacions!...

I el senyor Muntañola j està tant ocupat amb coses de tanta transcendència com l'organització de les moixiganques de Carnestoltes i amb la confecció de gasetilles, destinades a enterar al públic de que ell tot ho fa bé!...

MITU

Sensacional interviu amb el contractista de l'asfaltat de les Rambles

Aquest misteri que plana damunt del inconegut contractista de les Rambles se n'ha emportat la meua ànima aventurera en un neguit d'intriga folletinesca que no'm deixa viure.

Tot-hom ne parla i ningú me'n sab donar raó, tot-hom diu que'l coneix, que l'ha vist, que cada dia li estreny la mà i ningú em sab dir qui és.

Mogut, doncs, per aquest assedegament inquiridor i per estricte esperit de ciutadania hi volgut posar en clar lo que regidors i alcalde i tècnics municipals no hi han sapigut posar i me n'he anat a una agència privada de aquestes que tant pomposament anuncien els seus bons oficis detectivescos; la qüestió era dar amb el contractista. La cosa no és pas tan fàcil; diuen que l'altre dia els va cridar el propi alcalde per a veure si, pagant lo que fós, podrien trobar-lo... però ca! El mateix governador li va deixar per unes hores an en Carbonell, el nostre Sherlock, i ni els mils! He anat, doncs, a veure al mateix Tresols, que ara fa de bon policia retirat, i l'home m'ha rebut amb les setcentes trenta cinc medalles i s'ha declarat vençut després de consultar llibres i papers. El contractista resta introbable. A les oficines de Foment de la Casa Gran diuen que un dia, entre dos llums, va passar com una sombra, va deixar un plec i no l'han vist més; el senyor Soler, que coneix a tots els contractistes, no sab si porta barba; en Canales parla d'un bigoti ros... però en mig de tot un misteri; un alt misteri plana com un sortilegi en aquest assumpte cabalístic. El mateix Dessy, al preguntar-li per el contractista, ha somrigut i m'ha contat un quènto vert; l'Oriol, que té municipal propi per a portar-li els llibres de tant que llegeix, m'ha dit que no està per res perque s'ha d'examinar de l'última assignatura de Dret a Granada que diuen que no apreten gaire.

En Busquets, aixís que m'ha sentit parlar de les Rambles, ha fugit com un esperit, com si li parlés de la canalització de les aigües o d'aquella novia que va deixar amb un pam de boca oberta.

En aquest conflicte, en aquesta derrota del meu amor propi, passava una nit entristit per la plaça de Sant Miquel i sento un frec, una mà que m'apreta el braç, uns ulls vius que se m'imposen i un paper plegat que se'm fica a la butxaca; tot això en un instant... després la meua solitud en la callada plaça, un municipal endormiscat, la llum del gas que tintineja... i el meu neguit per llegir el paper. Deia això: «Sr. Caballero Fugaz (el meu nom literari per a servir-los), si desea V. conocer al contratista de las Ramblas esté hoy, a las doce de la noche, en la calle del Paradís.—Silencio y discreción.»

Figurin-se vostès com vareig posar-me! A les dotze feia ja una hora que m'esperava. Ningú. Sorolls de petjades que's perdien, quatre reumàtics que sortien d'una sessió del «Centre Excursionista», silenci... al cap d'uns minuts una senyora elegant se m'acosta i em pregunta si soc El Caballero Fugaz.—Mani senyora—Res. M'acompanya fins a la plaça del Rey sense dir una paraula; allí un pessetero se m'endú sol; caminem carrers i carrers i sota el pont de la Marítima s'atura; un chauffeur obre la

porta i em prega que pugui a un auto... sol, sempre sol; enfila carretera amunt, corre, corre; passen hores i pobles; clareja; l'automòbil corre; són les sis del matí; deixem un poble que no recordo i fugim esperitats cap a un altre que no sé on cau i passem camps i boscos i planes i muntanyes... Ara's veu el mar, ara una foscor d'alzines; el sol bat el pla, la pols ens auriola, l'automòbil corre brunzent sense tocar ni un sol cop la bocina. Són las dos de la tarde, les tres, les cinc; cau el dia, ve la fosca i res. A les preguntes meves el chauffeur no's tomba. Món del món, quina aventura. Jo acostumat a la facilitat de l'interviú política.

Per fi, amb la fosca, relenteix l'auto i entrem en un densíssim bosc que fa més profunda la fosquetat. S'atura i un gran criat amb cadena penjant, com a les operetes d'en Caramba, em reb i, sense dir paraula em fa seguir-lo. Un casal altiu i solitari, grans jardins, maciços d'arbres, camins sitzegueixants dels que la fosca em deixa sols veure una grandiositat més imponent encara en aquest misteri del contractista. S'obre una porta, més criats encara i vinga corredors i més corredors i sales i saletes i meravelles de decoració i confort, i, per fi, em trobo en un despatx burgès, com tots els despatxos de comers, ordre, molt ordre, mobles americans, dos amples sillons i un senyor alt, amb barba que a la llegua es veia que era postiça, ulleres blaves i una perruca de teatro i un nas... quin nas!

—Vostè és el «Caballero Fugaz»?

—Per a servir-lo... i vostè el contractista?

MUSIC FLORICULTOR

—Estàn molt seques aquestes clavellines...

—Ja ho veus; i això que tot sovint els hi toco l'Himne de Riego.

- A les seves ordres.
- Gracies a Déu... i digui, perque vaig per feina.
- No li seria igual sopar abans?
- Com igual! si és la primera feina.
- Doncs, som-hi.

I s'obre una porta i, fills meus!... de tot i de quina manera! demanin... Allí la llum a vessar, allí l'espessa catifa, allí cristall i vaixela, i flors i criats de pel·lícula i un no sé què i gana... Ah! d'això els en responc jo.

Som a menjar i aquell bon senyor vinga omplir i jo vinga buidar, i ell riu que riu, i jo vermell amb aquella vermelló de congestió mediterrània i aquell enterboliment que porta la gana continguda i ràpidament satisfeta amb abundancia de beguda... i quina beguda! en Reventós qui és, entès no hi tindria res que dir, ni a càl Escaño a l'hora més àlgida, ni a Las Delicias de la Martinica, ni a càl bon Macià, ni a la Viña P., ni a Los Gabrieles, ni al Criterion, ni al Vermouth Bursàtil, ni a cà La María la Tanguera, ni al Cocido Madrileño, ni al propi «Canari», que ara està de gran moda, podríem trobar-hi més marca i abundancia i el senyor vinga riure i els criats servint amb aquella serietat i despreocupació de qui està acostumat, i res... vinga champany i vinga cigarros i... quin bé de Déu de llum i quina argenteria pel servei. Això sí tota l'argenteria lligada a taula amb finíssimes cadenes igual que'ls coberts... res, originalitats d'aquell bon senyor. I quina persona més fina el tal contractista i quina manera d'obsequiar!...

—Digui, digui, i com és que vostè té la contracta de les Rambles?

- Una copa de Pommery encara.
- I l'asfalt que pensa posar-hi...
- Aquest Mumm ara per a comparar...
- I quan pensa començar?... perque miri que allò està...
- Fumi aquest «Partagás» que me'ls fan per mí... quedis'en alguns.
- Quan diu que començarà, doncs?
- Vol cafè?
- Que té loquetas fetes?
- I una copeta de «Gold of Chine» o «Grand Mar-nier»?...

Ai, Déu meu i quina persona més atenta i quina bona educació, i quina delicadeça en obsequiar i quina calor que feia allí!

—Si vol sortir al *fumoir* a fer un xic la digestió... o dar una volta per la galeria... veurà alguns objectes curiosos... vostè mateix... ja em dispensarà, però no'm trobo molt bé i em retiraré, allí té'ls puros, aquí els licors, els criats el serviràn de tot, joestic un xic cansat, aquest treball de contractes, sab!... Aquí sempre al seu servei, molt servidor de vostè, mani'm sempre, ja em dispensarà, oi!

—Home, no faltava més, jo soc qui li ha de demanar mil perdons.

... I quina persona més atenta, mai havia topat amb ningú tant distingit... i quines atencions!

I em quedo sol i m'adormo amb un cigarro com mai havia fumat i un licor com mai havia begut.

I al cap de temps uns criats amabilíssims m'acompanyen fins a la porta del jardí.

—Quin tresbals aquesta nit amb el sopar.

—Ca, senyoret, cada dia en té'l senyor de gent com vostè a sopar, deu ésser regidor el senyor...

Un saludo fins als peus i em trobo sol a la carretera de Vallcarca, al peu d'una torreta botiguera com totes.

Claregen les primeres celsties, fa un fret que'm du a alçar-me el coll de l'abric i apretar el pas. Me fico les mans a la butxaca i unes quartilles immaculades em glacen amb la seva fredor. Eren per l'interviú. Res, què hi fareu?

I quina persona més atenta aquest contractista!... i quina amabilitat!

EL CABALLERO FUGAZ

Del Jardí dels humoristes

LLETRA D'UN AVAR AL SEU FILL

«Noi: Veig que les calces que me'n vaig endur són massa bones per a estar a fóra; es farien malbé, i no estem per gastos. Envie-me'n tot seguit unes altres i entregue-les al barraloner, que ell me les portarà de franc. En ta darrera lletra vares enviar-me quatre cares de paper i no més n'hi havia dues d'escrites; una altra vegada guarda't les altres dues cares o tanca la lletra sense posar-hi sobre postic. Ja sabs que't tinc dit que per la salut no t'has de plànyer res: obre la botiga ben dejorn, que aixís te distreuràs i, al mateix temps, si passa un parroquià, l'arreglues, sense valer-ne de menos; no facis excessos en el menjar, l'olleta cada dia i no abuis de la gallina, que tu tens una naturalesa molt forta, massa sang, sempre ho he dit. Porta't bé, que a la tornada t'asseguro que estrenaràs el meu berret del hivern passat; t'ho vaig prometre, i no me'n desdic. Per a mi no gastis, que és tot malaguanyat; no'm tornis a enviar boles de goma en tota ta vida. Vuit quartos una paperina que a la butxaca del *levitón* a penes s'hi coneix! és un robatori i és cosa propia de xixarel·los! La tós se m'ha calmat molt, i si vols veure'm curat, com dius, encomana'm a Déu, que és el remei més bò i no costa res. El dia que'ns en varem anar va quedar en el rebost un tall de cansalada. Jo en tot el mes passat no me'n vaig recordar; però rumiant, rumiant, hi he caigut ahir vespre. Vol dir que ja'n tens per un dia, al menos: era d'una dòna que la ven molt excel·lent, que ja en temps de ton avi (que al cel sia) li compravem. Sobre tot enteniment. No retiris tard, que la serena fa mal al còs i espatlla la roba, i no facis com abans, que cremaves llum fins a deshora; si vols llegir, lleva't dematinet, que és sà i més barato, tanca bé, quan vagis a «retiro»; i en quant a lo que'm dius del cetrill, com ha de ésser!... Me sab greu perque feia set anys que'ns en servíem. No'n compris d'altre, que quan jo vinga en compraré un d'igual i ben bò als encants, que si un hi és *perfidios*, un dia o altre hi troba lo que necessita. Déu te faci bò, per no dir res més. No et fa vergonya no saber-te afeitar sol i haver d'anar cada dissabte a gastar un ral? No hi hà barber al món que hagi tocat la cara ni la mo-

Sant JOSELITO patró dels espanyols

—Però dugues?... Què voleu que'n faci de dugues dones?
—Home, una per les festes i una pels dies de feina.

neda de ton pare, me'n puc alabar, i això que tinc la barba forta; i tu per quatre pèls... amb lo que't costa'l barber, d'aquí uns quants anys et podries comprar un bon rellotge de plata venturer. Quan jo torni posarem esmena en tot això, que bé caldrà, perque gastem molt i no guanyem res. Aquí tot és tan car com a Barcelona, fòra la casa i el menjar. Un sello de cartes em costa quatre quartos, el rapè va al mateix preu, algú hi deu traficar. Sobre tot no't descuidis d'anar cobrant els lloguers amb puntualitat i no et deixis pagar amb raons. El musie del quint pis sempre procura endarrerir-se; no'l deixis de mà; diga-li que ets persona manada i que no te entens de brocs. Bé, ara cuida't; no facis excessos en el menjar, sies diligent en obrir, i tanca ben bé quan te'n vagis al llit. Ton pare no vol sinó veure't bò i home com cal. Repetesc que lo del berret està dit i és teu des d'ara; però no te'l posis fin per Sant Tomàs, que no som cap marquesos. Nostre Senyor t'il·lumini com te beneeix ton pare.—C.»

«P. D.—Si't sobrès una mica de cansalada, per poca que sia, me'n untaràs les botes que estàn penjades i embolicades en un drap de quadros blaus, en el requartet dels mals-endreços. Déu te beneisca. Si et determinaves a comprar tè, no el prenguis al costat de casa, que tot ho

venen car com foc. Ves-hi al cap d'avall dels Flassaders, un diumenge tot passejant, que en un quart hi ets, i per dos quartos te'n donaràn per a fer-ne moltes taces. No n'abuisis, que tu ets nerviós i el tè és d'aquelles coses que s'han de pendre amb mida.»

ROBERT ROBERT

GLOSARI

ESPURNES DE LA GUERRA

Atravessavem amb el tren les planes d'Aragó.

En el nostre compartiment venia un matrimoni basc, un jove castellà i un senyor gros, de la Rioja.

Al cap d'una hora d'anar plegats, ja hi vàrem ésser: es va parlar de la guerra.

El matrimoni, el jove castellà i jo erem francòfils i el senyor gros germanòfil.

El senyor gros, com a germanòfil, va començar com comencen tots, de primer retreient a Goethe, a Kant, a Nietzsche i a Wagner, els quatre trumfos amb que juguen els que volen defensar la força. Ell no havia llegit ni

a Goethe, ni a Kant, ni a Nietzsche, ni a cap que s'hi assembli, però assegurava a cops de puny, que la nació que té aitals firmes, té de guanyar, vulgui que no vulgui. Ell sols havia sentit el Lohengrin, i si bé li agradava més La verbena de la Paloma, perque l'home que treballa té de sentir musica distreta, que'l deixondi del sant treball, ell creia que amb un Lohengrin, déu zeppellins, i vuit 42, s'havia de conquistar el planeta. Ell, en fi, creia que amb la força el dèbil ha de sucumbir, i, sobretot, amb l'ordre, amb el mètode, la disciplina i amb l'energia. «Sense un mètode de ferro, no hi podien haver nacions, ni ferrocarrils, ni tartanes.» «Cada hù havia d'estar en el seu lloc, al lloc que li correspongués, en el seu sitial de la trinxera.»

Aquest home, que havia d'estar «al lloc que li correspongués» es va ajeure, de cap a cap, a tot un lloc de compartiment i ens va deixar a tots en un recó, com si fossim emigrants belgues, de les ruïnes de Lovaina; aquell home de la «disciplina» veient un rètol de dos pams que deia: «No fumadores», tregué un cigarro de 42, i qui no li agradi que ho deixi; i aquell home dels miraments, es va estirar tan llarg com era, va obrir dugues corrents d'aire; per probar si teníem dret a viure, «en classe de dèbils», i quan ens tingué a tots refredats, va apagar el llum,

amb disciplina, i s'hi va tombar i va adormir-s'hi.

Mentres roncava anavem pensant: Es cert que el món és dels que ronquen, dels brutos, dels forts, dels bastaixos, dels que tenen «dret a viure», segons la teoria de Nietzsche? Haurem d'estudiar tots el cop de puny, en lloc de tot lo que estudiem, si no volem que no ens deixin lloc, i ens acorralin, els partidaris de la força?

«Ereu tres contra un—podreu dir—i el podieu treure del seu lloc»—però per fer lo que teníem de fer, teníem un gran destorb. Teníem modos que'ns encongien i vàrem tenir aquest pensament:

«Que'l que té força i té modos, li sobren modos o li sobra força. Una de les dugues coses destorben per a la «lluita per l'existència».

XARAU

Al «Liceo», mentres esperem l'estrena de *Finalmente Soli* que s'anuncia amb honors d'aconteixement, se posen en escena les operetes que obtingueren més èxit les darreres temporades.

S'anuncia ja l'aparició dels cartells que han de donar completa la llista de la companyia d'òpera italiana que tindrem durant la propera primavera.

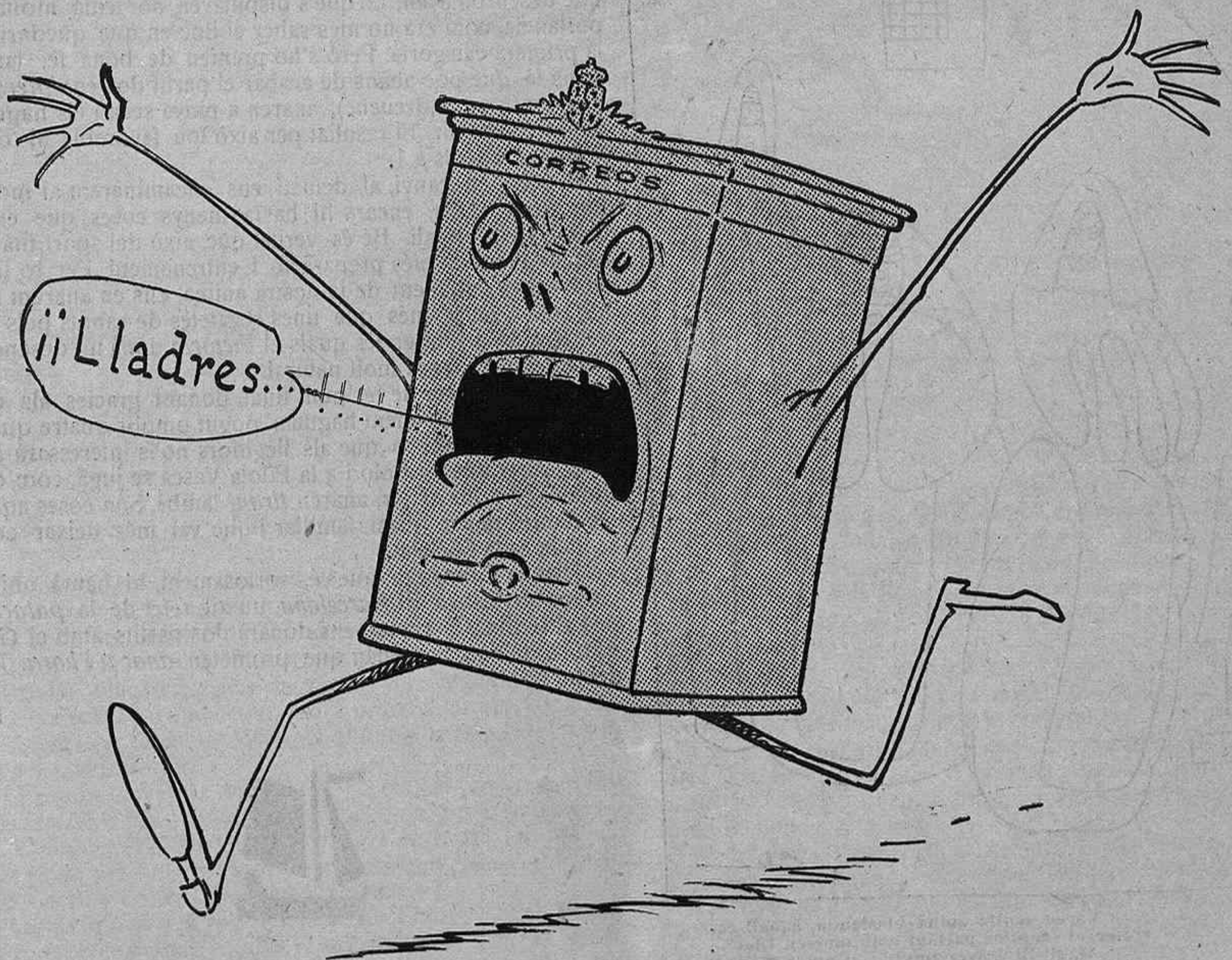
Al «Principal» ha debutat una companyia que dirigeixen els senyors Calvo i Vico. Si fa una trentena d'anys s'haguessin posat aquests noms en un cartell és indubtable que la gent s'hauria donat bofetades per entrar i més encara si les obres anunciades haguessin estat, com són avui, *Don Alvaro, El zapatero y el rey, El Trovador*.

Però ai! Aquests Calvos i aquests Vicos no són els de fa trenta anys i un senyor que's diu Azorín va dedicar-se a reventar el don Alvar des de les pàgines de *La Vanguardia*, diari que llegeixen la majoria dels ex-admiradors del duc de Rivas.

Això no vol dir que no vagi molta gent al «Principal», ni que la companyia sigui molt bona i que nosaltres ens complaguem escoltant a en Calvo recitant versos i més versos amb aquella vèu de canari flauta que Déu li ha donat.

Al «Novedades» en Montero celebrà el seu benefici estrenant una parodia de *Terra Baixa* en la qual ell se lluí en gran manera. Dos altres estrenes hi hagué de les que val més no parlar, doncs no plagueren al respectable i, finalment, ens recordà temps ja passats i enyorats, fent riure novament en les taules a les senyores de Gómez, aquelles que *reciben* els dimarts.

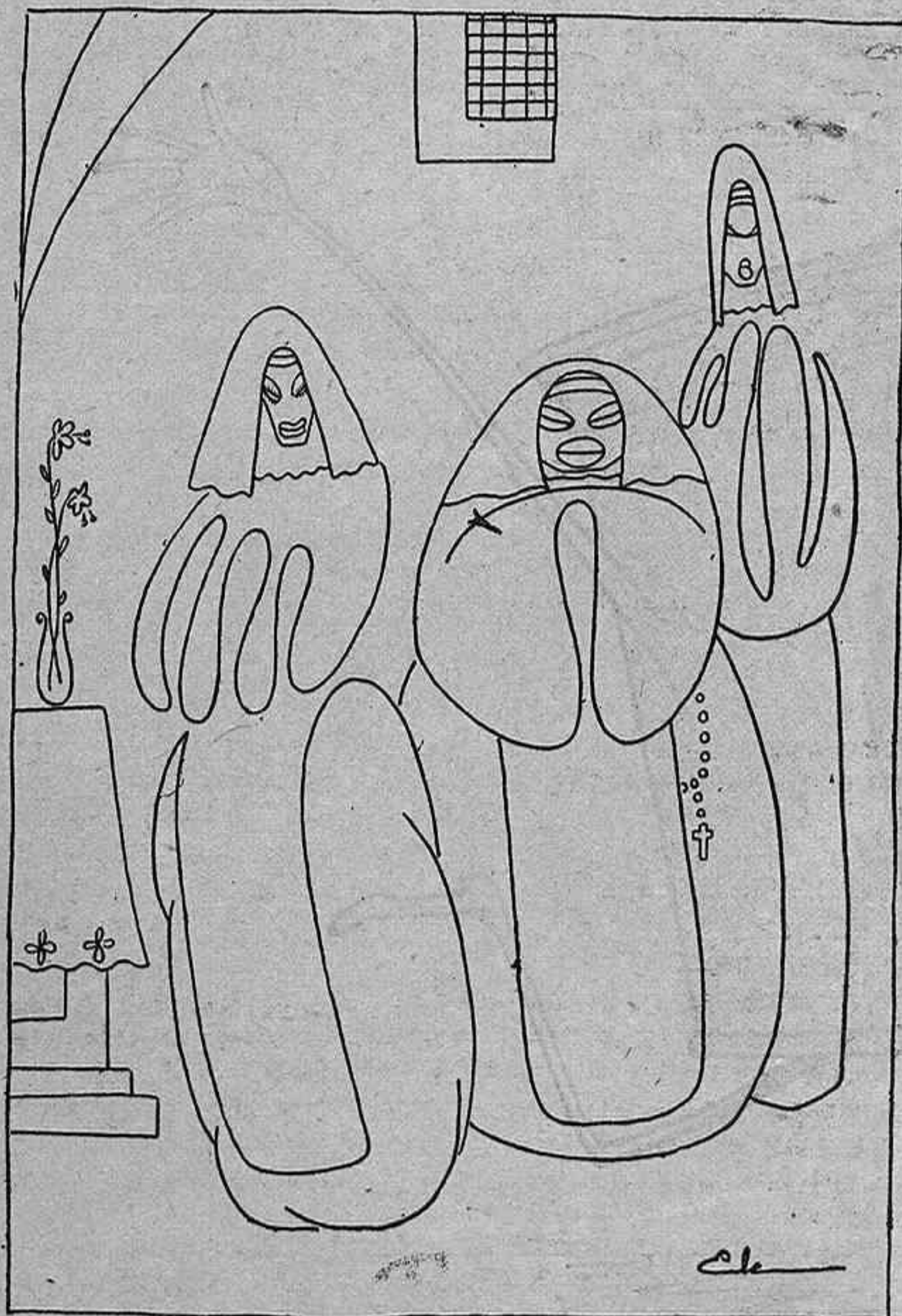
Res més de nou en els altres teatres com no sigui el debut en la «Sala Imperio» d'una magnífica companyia de *va-rietés* en la que com aquell que no diu res, hi figuren la Raquel Meller, els Lara i la Tórtola Valencia. Per si alguna cosa hi faltava ara anunciem el debut de *La Argentina* lo qual per els que admiren com nosaltres a la cèlebre Encarna és una verdadera satisfacció.

—Correu!... Correu!... Que m'han pres tot un joc de cartes.

—Vols dir que encara no'ns segueix ningú?
—Sí; tot de quitxalla amb taronges.

—Vareu sentir quina blasfèmia, aquell carreter, al veure'ns parlant amb mossèn Lluç?...
—Ai, sí! El desvergonyit!... «Quatre monges i un tall de bacallà.»

Aquesta setmana se troba el cronista en una situació difícil. De què parlar als caríssims llegidors? Diumenge passat fou un dels dies en que menys fets deportius hi hagueren i sense l'anunciat partit *Barcelona-Espanyol*, que fou una *enredada*, encara menys.

Recorreguerem els camps de foot-ball i arreu regnava la tranquil·litat. Sols els novells, els aprenents, s'ensinistraven en pegar puntades de peu a les pilotes. Finalment, després de caminar molt rato pels *nous carrers de la ciutat*, vegerem un tancat emblanquinat, i en els pals d'allí a la vora qualche xicot enfilat mirant endintre. Sospitàrem que allí es *fraguava* algun partit semi-interessant, i ens ficàrem dins.

Era el camp del *Espanya*. Hi havia, realment, un partit modest, però interessant. El *Badalona* i l'*Avenç* se les tenien *tieses* (com diríem vulgarment). Al voltant, bastant públic contemplava el *match* i a dalt d'una paret una descomunal bandera espanyola amb escut reial i tot, presidia. Ens feu l'efecte de que erem en algun Club Reial amb ribets d'aristocràtic. Però no, els xicots del *Espanya* són democràtics a més no poguer, i si llueixen tanta bandera i tanta corona i escut reials, és sols perque els sembla que fa més Club de primera categoria...

Mes anem al partit entre badalonins i santandreuencs. Val a dir que'ns distragué un ratet. Déu n'hi doret del joc que desenrotllaven. Lo que's disputaven no tenia molta importància, com era no més saber el lloc en que quedarien de la primera categoria. Però s'ho prenién de bona fè, tant de bona fè, que poc abans de acabar el partit dos *equipers*, (un badaloní i un andreuenc), anaren a pinya seca i els hagueren de descompartir. El resultat per això fou favorable al *Badalona* per 3 goals a 1.

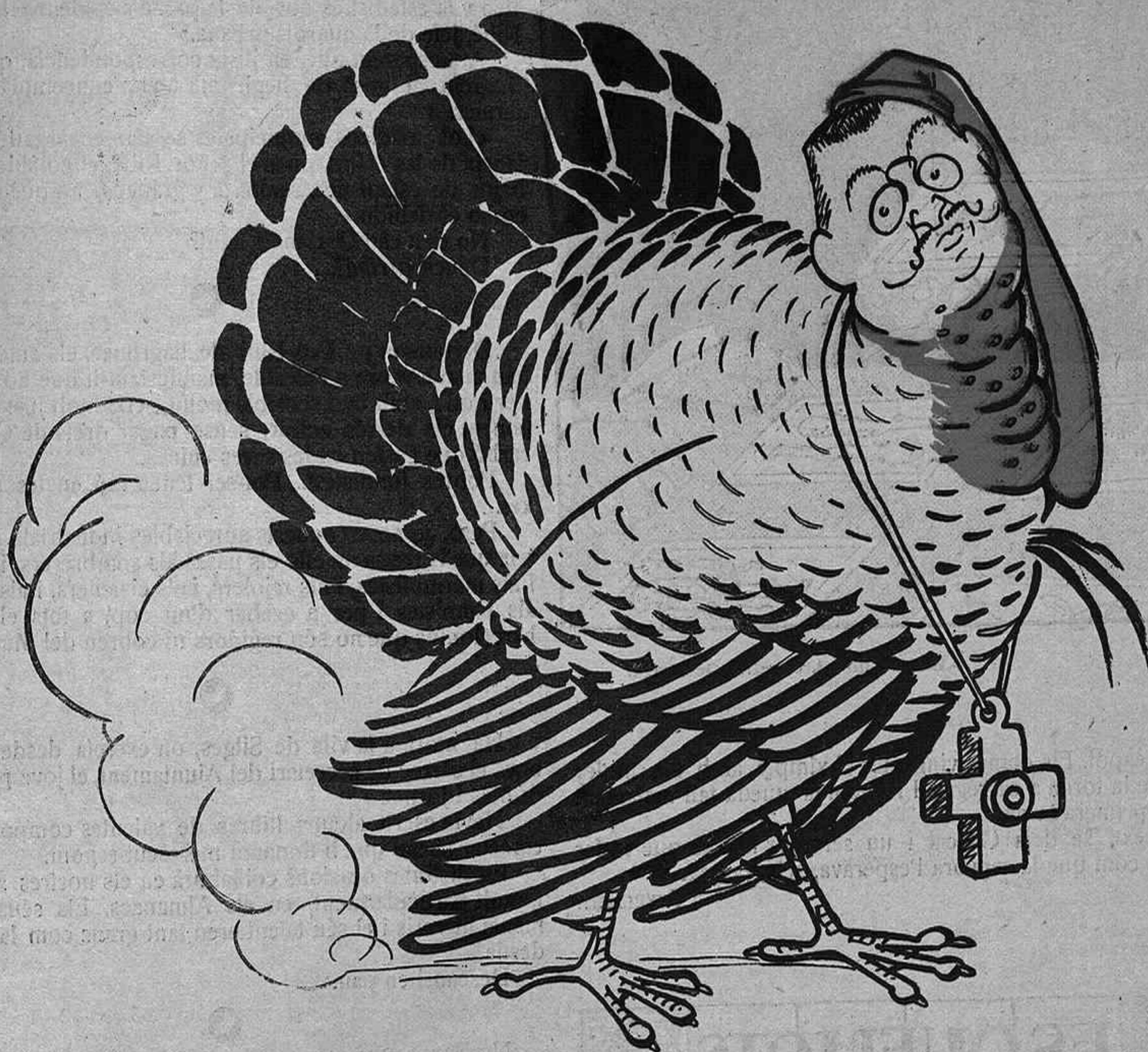
Veuen, en canvi, al dematí ens encaminàrem al moll de Barcelona i res, encara hi havia menys coses que en els camps de foot-ball. Bé és veritat que això del sport marítim requereix molta més preparació i entrenament. Per lo tant, i amb tot el sentiment de la nostra ànima, ens en anarem a dinar sens veure més que unes regatetes de canots pels nois del R. C. Marítim en les quals el *Victoria* donà un desengany al *Desengaño*, cosa molt natural.

I aquí haurem de fer punt final, donant gracies als déus de que miraculosament haguem pogut omplir quatre quartilles.. Perque suposo que als llegidors no'ls interessarà gran cosa saber que al Polo i a la Pilota Vasca se jugà, com cada diumenge i que al Tir, anaren *tirant* també. Són coses aquestes d'un caràcter quasi familiar i que val més deixar en el *seno* de cada Societat.

Demà i diumenge que vé, sortosament, hi haurà animació foot-balistica. El *Barcelona*, un xic refet de la *patxada* de l'altre dia a Terrassa, ens donarà dos partits amb el *Gimnástica* de San Sebastián que prometen *anar a l'hora*. Tant debò!

HIP

DESPRÉS DE L'ESCRUTINI

—Amb una altra com aquesta
me faig gall del galliner.

Braus

L'empresa ho anuncià com a novellada, però la veritat és que fou una correguda de braus i braus de veres com els que a dreta llei tindrien d'occir els destres de primera, com els Galls, el Terremoto, l'Hostal, en Fonts, etc.

També anunciaren que hi hauria dos fenòmens i això també va sortir mentida com podrà veure el curiós aficionat. Els destres eren el Masianet, l'Andalús i un tal Carpio que no es diu Bernat.

El primer novell se deia Nicolau i resultà un brau, brau de veres. Va agafar al Masianet desseguida, però sense fer-li res. El brauer se venjà fent-li un fanal i un retall. Després de picat sense pena ni gloria el banderetejaren sense gloria ni pena i sortí a occir el senyor de la Masia.

Aquest burxà tres vegades sense arribar mai amb la mà al pèl del conill. Amb lo qual si no xiulàrem tampoc aplaudirem.

I vingué el segón, se deia Agulleta, era cap-roig, esquitxat i banya-fi. L'Andalús el treballà amb el capot, quedant

més bé que'l primer dia i fent-se aplaudir per la concurrencia que, com el dia dels Galls, també era massa.

El picaren i l'Andalús feu un bon tregui. Després en Bizoqui i en Finet li clavaren banderetes i, finalment, l'Andalús l'ocí ajudat per tots els peons amb una estocada a un temps que a mi no m'agradà gens, però al president sí, tant que li va donar l'orella.

El tercer se deia Narigut i en Carpio, com si se digués Bernat, el saludà amb tres veròniques, un fanal i un retall que fóren lo que més m'agradà de la correguda.

Després de picat i banderetejat, tocaren a la suprema sort i sortí en Carpio amb la crossa i l'espasa. Però la bestia sortí a la banya i l'agafà pel cul tirant-lo enlaire. Res, una ferida de vuit centímetres.

Amb tot, el Carpio seguí crocejant i fent-ho molt malament, el va occir com pogué. Com que estava ferit el perdonàrem.

El quart, se deia Almoiner, i un servidor ja s'aburría, el Masianet s'adonà de que en una llotja hi havia el moro—*Cómo no?*—i li dedicà la mort del brau. L'espasa va enllestir i el moro li donà quartos.

El quint, era en Chungo. L'Andalús vingà fer el ximple

—Encara no vé, el rei?... Que triga!

amb el capot. Els demés vinga fer el ximple amb tot. Muley Hafid se la torna a carregar. I l'Andalús quedà tan malament com la primera tarde.

El sext, se deia Chacal i un servidor no sab què va fer perquè, com que la senyora l'esperava, se'n va anar.

AIXELLETA

ESQUELLIOTS

Aguantín-se el riure... i escoltin amb atenció.

«El nostre Excel·lentíssim Ajuntament, alarmat davant la persistent puja dels preus dels queviures, ha nomenat una comissió, composta de les tres *lumbreras* econòmiques senyors Serra, Rocha i Andreu, per a que en quatre esgarrapades estudiï el problema i busqui la manera de resoldre'l satisfactoriament.»

Han sentit?

Doncs ara, sempre aguantant-se la rialla, posin-se a tò i facin el favor d'acompanyar-nos en la copla que anem a cantar:

«Comisión que fuiste higuera
de cuyos higos comí,
los milagros que tú hagas,
que me los planten aquí.»

De la plana d'anuncis d'un diari local:

«Una casa estrangera busca una fàbrica de melocotones...»

Vetaquí una cosa que no se'ns hauria ocorregut mai.

Fins ara, sempre ens havíem imaginat que'ls préssecs els feien els presseguers.

Doncs, no senyors: els fabriquen les fàbriques.

Com els mistos, com el paper de fumar, com els gafets i gafetes...

¿No la varen veure aquesta gasetilla?:

«Los señores de la Comisión técnica examinaron el gráfico y la estadística que de la pasada epidemia hizo el señor Ribé, jefe de la guardia urbana.»

Ara esperem que, en justa correspondència, qualsevol dia tindrem el gust de llegir una nova concebuda en aquests termes:

«Los médicos municipales se han encargado de la vigilancia de las calles, pues el señor Ribé, engolfado en sus trabajos de estadística sanitaria y gráficos, no puede atenderla como es debido.»

No és a càrrega Garlanda, aquí?

Doncs, arriba!...

Derramant un Dos-Rius de llàgrimes, els amos de fonda han anat a veure a l'alcalde, manifestant-li que no fan cap diner i que, amb tant sensible motiu, seria molt just que l'Ajuntament els deixés entrar, sense pagar drets de Consums, el carbó que gasten en les seves cuines.

Pobres fondistes!... Pot-ser tenen raó, en les seves queixes...

Però, ¿ignoren aquests apreciables industrials que el mateix que'ls passa an ells els passa als sombrerers, i als sastres i als marmolistes, i als rajolers, i als cistellers, i als barbers, i als lampistes i per a acabar d'un cop, a tots els infeliços barcelonins que no són regidors ni cobren del Municipi?...

Ha mort, a la vila de Sitges, on exercia desde fa alguns anys el càrrec de secretari del Ajuntament, el jove poeta Claudi Más i Jornet.

Havia escrit alguns llibres de valentes composicions de caràcter social que li donaren merescut renom.

En distintes ocasions col·laborà en els nostres setmanaris i, molt particularment, en els Almanacs. Els seus coneixements literaris i el seu talent eren tant grans com la seva modestia.

Descansi en pau.

NOTES DE CASA.

De l'entitat obrera Quinta de Salud «La Alianza» havem rebut una atenta invitació per al acte de posar la primera pedra del seu edifici.

Moltes mercès.

— El «Círculo Artístico» ens envia un comunicat anunciant-nos la constitució de la nova Junta Directiva.

Enterats.

— La federació de societats recreatives «Nova Germanor» ens ha remès una amable invitació per als festivals en projecte que's celebraran durant el present mes de Març.

S'agraeix la finesa.

Bou per bestia grossa.

Alguns compradors del mercat del Porvenir, de Gracia, es lamenten de que un carnicer que a l'endemà de cada corrida ven *toro lidiado*, quan acaba el toro, es posa a vendre bou... com si tal cosa, sense pendre's la molestia de retirar el cartell.

Traslladem la queixa al Director de dit mercat.

Per més que no creiem en l'eficàcia de la protesta; perquè és lo que ell dirà:

— Tant li fum bou com toro; tot són banyes.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, OIm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

Per causes agenes
a la nostra voluntat
no hem pogut fer
sortir el dia 13 el

GLOSARI

d'en XARAU

Avisarem el dia
de la sortida

LA CATALOGNE ET LES GERMANOPHILES (CATALUNYA I ELS GERMANÓFILS) :::

per MARIUS ANDRÉ

TEXT FRANCÈS I TRADUCCIÓ CATALANA

Preu: UNA pesseta

BARÓN DE HOLBACH

DEL AMOR CONYUGAL

LOS ESPOSOS EN LA VIDA
PRIVADA :: SUS DEBERES
SUS PLACERES LEGÍTIMOS

Un tomo

UNA peseta

DR. BEARSON

ETERNA LUNA DE MIEL

SECRETOS DEL LECHO CONYUGAL
::: CARTILLA HIGIÉNICA PARA LOS
RECIÉN CASADOS ::: ::: ::: :::

Un tomo

UNA peseta

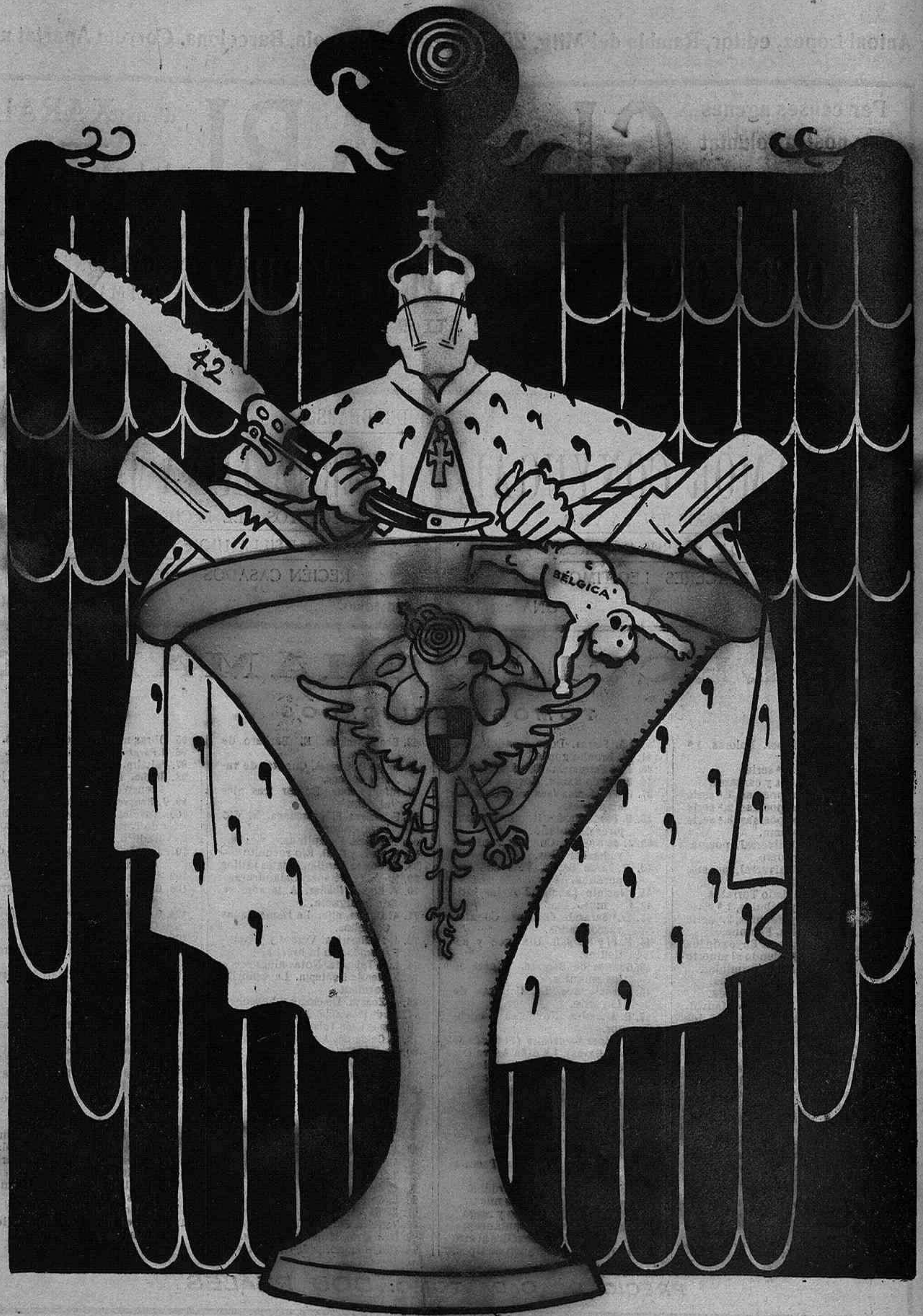
COLECCION DIAMANTE

TOMOS PUBLICADOS

1. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.	33. A. Flores. Doce españoles de	62. Beaumarchais. El Barbero de	95. Obras menores de Cervantes.
2. — Doloras, 2.ª serie.	34. — brocha gorda.	Sevilla.	96. J. Pérez Zúñiga. Chapuceras.
3. — Humoradas y cantares.	35. José Estremera. Fábulas	63. Angel R. Ohaves. Cuentos de va-	97. Voltaire. Cándido.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie	36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas	rias épocas.	98. Goethe. Las amarguras del jo-
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie	37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos	64. Alfonso Karr. Buscar tres pies	ven Werther.
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie	amorosos.	al gato.	99. J. Benavente. Teatro rápido.
7. — Colón, poema.	38. E. Pardo Bazán. Hombres y mu-	65. Francisco Pi y Arsuaga. El Cid	100. Novelas picarescas. Lazarillo
8. — Drama Universal, poema,	jerres de antaño.	Campeador.	de Tormes y Rinconete y Cor-
primer tomo.	39. J. de Burgos. Cuentos, cantares	66. Vital Aza. Pamplinas.	tadillo.
9. — Drama Universal, poema,	y chascarrillos.	67. A. Peña y Gofi. Río revuelto.	101. J. León Pagano. La balada de
segundotomo.	40. E. Pardo Bazán. Vida contem-	68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios	los sueños.
10. — El Licenciado Torralba.	poránea.	69. Nicolás Estévez. Calandracas.	102. A. Guerra. Polvo del camino.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie	41. Jacinto Laballa. Novelas inti-	70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra	103. Camilo Castello Branco. María
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie	42. — mas.	de la higuera.	Moisés.
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.	43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos	71. A. Dumas, hijo. La Dama de las	104. Graella Deledda. Cuentos de la
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz	vascongados.	Camelias.	Cerdeña.
15. F. Urreola. Siguiendo al muerto	44. F. Pi y Margall. Diálogos y ar-	72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.	105. Antología taurina.
16. A. Pérez Nlewa. Los humildes.	ticulos.	73. F. Barado. En la brecha.	106. Manuel Carretero. La espuma
17. S. Rueda. El gusano de luz.	45. Charles de Bernard. La caza de	74. Luis Taboada. Notas alegres.	de Venus.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.	los amantes.	75. Xavier de Montepin. La señorita	107. Federico Rahola. Los ingleses
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.	46. Eugenio Sue. La Condesa de	Tormenta.	vistos por un latino.
20. Miguel Melgosa. Un viaje a los	Lagarde.	76. A. Zozaya. De carne y hueso.	108. Eça de Queiroz. La nodriza.
infiernos.	47. R. Altamira. Novelitas y cuen-	77. X. de Montepin. Muerto de amor	109. A. de Chamisso. Pedro Schlé
21. A. Sánchez Pérez. Botones de	tos.	78. Conde León Tolstol. Venid a mí...	mihl ó el hombre que ha per-
muestra.	48. J. López Valdemoro (El Conde de	79. A. Calderón. A punta de pluma.	didido su sombra.
22. J. M. Matheu. (Rataplán)	las Navas). La niña Araceli.	80. Enrique Murger. Elena.	110. M. Sarmiento. Así.
23. T. Guerrero. Gritos del alma.	49. R. Soriano. Por esos mundos...	81. Luis Taboada. Siga la broma.	111. Felipe Trigo. A todo honor.
24. Tomás Luceño. Romances y otros	50. L. Taboada. Perfiles cómicos.	82. L. G. de Giner. La Samaritana.	112. Manuel Ugarte. Los estudian-
excesos.	51. B. Pérez Galdós. La casa de Sha-	83. Cyrano de Bergerac. Viaje a la	tes de París.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y	kespeare.	luna.	113. Fray Luis de León. La perfecta
plumas.	52. J. Ortega Munilla. Fífina.	84. E. Antonio Flores. (Huérfana)	casada.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.	53. F. Salazar. Algo de todo.	85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don	114. Jorge Manrique. Poesías.
27. J. López Silva. Migajas.	54. Mariano de Gavía. Cuentos en	Quijote.	115. Abate Prévost. Manón Lescaut.
28. F. Pi y Margall. Trabajos sueltos	guerrilla.	86. A. Pestana (Oafel). Cuentos.	116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.	55. Felipe Pérez y González. Peccata	87. Angel Guerra. Al sol.	117. J. Givanel Mas. Devocionario
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el	minuta.	88. T. Dostolewsky. Alma infantil.	poético.
hombre y el amor.	56. Francisco Alcántara. Córdoba.	89. E. de Amlols. Aire y Luz.	118. Miguel A. Ródenas. De las ma-
31. M. Matoses (Corzuelo). (Aleluyas	57. Joaquín Dicenta. Cosas mías.	90. L. Garofa de Giner. Valentina.	jadas al Otero.
finas)	58. López Silva. De rompe y rasga.	91. E. de Amlols. Manchas de color.	119. E. Marquina. Juglarías.
32. E. Pardo Bazán. Por la España	59. Antonio Zozaya. Instantáneas.	92. Voltaire. Zadig y Micromegas.	120. Gabriel Miró. Los amigos, los
pintoresca (viajes).	60. J. Zahonero. Cuenticillos al aire	93. M. Ugarte. Mujeres de París.	amantees y la muerte.
	61. L. Taboada. Colección de tipos.	94. Obras menores de Cervantes.	

PRECIO DE CADA TOMO: DOS REALES

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaxes.

PER SANT JOSEP... MATONS